

Vrz osnova na ~len 94, stav 1, alineja 22 od Zakonot za Visokoto Obrazovanie (Slu`ben Vesnik na Republika Makedonija br. 82/2018), Univerzitetskiot senat na Meѓunarodniot Univerzitet vo Струга, sednicata odr`ana na 15.03.2019 godina, go donese slednirov:

P R A V I L N I K

za uslovite, kriteriumite, pravilata i postapkata za zapi{uvawe i studirawe na prv ciklus studii (dodiplomski studii) i vtor ciklus studii (postdiplomski studii) na Meѓunarodniot Univerzitet vo Струга

PREDMET NA UREDUVAWE

^len 1

So ovoj Pravilnik se utvrduvaat uslovite, kriteriumite, pravilata i postapkata za zapi{uvawe i studirawe na prv ciklus studii (dodiplomski studii) i vtor ciklus studii (postdiplomski studii), kako i na integriranite studii od prv i vtor ciklus na Meѓunarodniot Univerzitet vo Струга. Studii vo smisla na stav 1 od ovoj ~len se akademski i stru~ni studiski programi od prv ciklus – dodiplomski studii (vo natamo{niot tekst: prv ciklus studii), integrirani studii od prv i vtor ciklus, akademski i stru~ni studiski programi od vtor ciklus – postdiplomski studii (vo natamo{niot tekst: vtor ciklus studii).

ZAPIUVVAWE STUDENTI

^len 2

Na prv i vtor ciklus studii, kako i na integriranite studii od prv i vtor ciklus na edinicite na Meѓunarodniot Univerzitet vo Струга, studentite se zapi{uvaat soglasno so zakon, ovoj Pravilnik i konkursite za zapi{uvawe studenti na prv i vtor ciklus studii.

Pravo na zapi{uvawe na prv ciklus studii i na integrirani studii od prv i vtor ciklus

^len 3

Na prv ciklus studii i na integrirani studii od prv i vtor ciklus mo`at da se zapi{at:

- dr`avjani na Republika Makedonija koi srednoto obrazovanie go zavr{ile vo Republika Makedonija;
- dr`avjani na Republika Makedonija koi del od srednoto obrazovanie zavr{ile vo stranstvo;
- iselenici i dr`avjani na RM koi celokupnoto obrazovanie go zavr{ile vo stranstvo;
- stranski dr`avjani koi srednoto obrazovanie go zavr{ile vo stranstvo;
- stranski dr`avjani koi srednoto obrazovanie go zavr{ile vo Republika Makedonija;
- dr`avjani na RM so zavr{eni ciklusi na visokoto obrazovanie na visokoobrazovni ustanovi vo Republika Makedonija i vo stranstvo;
- stranski dr`avjani so zavr{eni ciklusi na visokoto obrazovanie na visokoobrazovni ustanovi vo Republika Makedonija i vo stranstvo;
- drugi lica soglasno so zakon i/ili konkursot za zapi{uvawe studenti na prv ciklus studii i na integrirani studii od prv i vtor ciklus.

Licata od stav 1, alinei 1, 2 i 3 se zapi{uvaat so pla}awe participacija ili {kolarina soglasno so konkursot za zapi{uvawe studenti na prv ciklus studii i na integrirani studii od prv i vtor ciklus. Licata od stav 1, alinei 4, 5 i 7 se zapi{uvaat kako stranski dr`avjani so pla}awe {kolarina za stranci soglasno so konkursot za zapi{uvawe studenti na prv ciklus studii i na integrirani studii od prv i vtor ciklus. Stranskite dr`avjani ja pla}aat {kolarinata za stranci vo tekot na celoto {koluvawe, osven ako ne e poinaku regulirano so zakon, me|unaroden/ bilateralen dogovor ili drug akt. Dokolku vo tekot na studiraweto liceto stekne dr`avjanstvo na RM, studiraweto go prodol`uva so pla}awe {kolarina za dr`avjani na RM vo iznos koj va`i na denot na podnesuvaweto na baraweto od strana na studentot. Studentot pravoto da studira kako dr`avjanin na RM go ostvaruva od denot na podnesuvaweto na baraweto, dokolku bide odobreno.

Licata od stav 1, alineja 6 se zapi{uvaat so pla}awe {kolarina soglasno so konkursot za zapi{uvawe studenti na prv ciklus studii i na integrirani studii od prv i vtor ciklus.

Studentot koj ima otpust od dr`avjanstvo na Republika Makedonija, studiraweto go prodol`uva kako stranski dr`avjanin so pla}awe {kolarina za stranci vo iznos koj va`i na denot na podnesuvaweto na baraweto od strana na studentot. Studentot so otpust se steknuva so status na student stranski dr`avjanin na denot na pravosilnosta na re{eniето izdadenо od nadle`en organ vo RM.

Dokolku studentot od stav 5 na ovoj ~len go zavr{i obrazovaniето, edinicata ima pravo po sudski pat da bara studentot da gi nadomesti tro{ocite za studirawe vo iznos na {kolarina za stranski dr`avjani.

Uslovi za zapi{uvawe na studii

Uslovi za zapi{uvawe na prv ciklus studii i na integrirani studii od prv i vtor ciklus

^len 4

Na prv ciklus studii i na integrirani studii od prv i vtor ciklus mo`at da se zapi{at lica koi polo`ile dr`avna matura ili me|unarodna matura ili koi zavr{ile ~etirigodi{no sredno obrazovanje spored propisite koi va`ele pred voveduvaweto na dr`avnata matura.

Univerzitetot, so studiskite programi na edinicite i konkursot za zapi{uvawe studenti, utvrduva koi nastavni programi za sredno obrazovanje se soodvetni za zapi{uvawe na oddelni studii.

Na studiite na koi e predvideno da se polaga priemen ispit, osven uslovite od stavovite 1 i 2 na ovoj ~len, kandidatite treba da go polo`at i priemniot ispit.

Edinicata mo`e so studiskite programi za prv ciklus i na integrirani studii od prv i vtor ciklus koi gi organizira da utvrdi posebni uslovi za zapi{uvawe.

Ovie uslovi se sostaven del na konkursot za zapi{uvawe studenti na prv ciklus studii.

Stranskite dr`avjani dostavuvaat dokaz, utvrden so konkursot za zapi{uvawe studenti, za poznavawe na jazikot na koj se izveduva studiskata programa.

Uslovi za zapi{uvawe na vtor ciklus studii

^len 5

Na vtor ciklus studii mo`at da se zapi{at:

- lica koi zavr{ile soodvetni studiski programi od prv ciklus;
- lica koi zavr{ile soodvetni dodiplomski studii soglasno so propisite koi va`ea do voveduvaweto na ciklusite vo visokoto obrazovanie.

Univerzitetot, so studiskite programi na edinicite i pridru`nite ~lenki i konkursot za zapi{uvawe studenti, utvrduva koi prethodno zavr{eni studii se soodvetni za zapi{uvawe na oddelni studiski programi od vtor ciklus, kako n uslovite za zapi{uvawe na kandidatite koi imaat zavr{eno drugi studiski programi.

Licata koi zavr{ile stru~ni studii mo`at da se zapi{at na akademski studiski programi od vtor ciklus, pri {to za zapi{uvawe mo`e da se propi{e polagawe na diferencijalni ispiti, soglasno so studiskata programa.

Za mo`nosta od stavot 3 na ovoj ~len odlu~uvaat edinicite.

Na studiska programa od vtor ciklus studii koja trae edna godina i so koja se steknuvaat 60 EKTS-krediti mo`at da se zapi{at samo lica koi zavr{ile prv ciklus studii vo traewe od najmalku 4 godini, so koi se steknuvaat najmalku 240 EKTS-krediti, odnosno dodiplomski studii vo traewe od najmalku 4 godini.

Edinicata mo`e so studiskite programi za vtor ciklus koi gi organizira da utvrdi posebni uslovi za zapi{uvawe. Ovie uslovi se sostaven del na konkursot za zapi{uvawe studenti na vtor ciklus studii.

Stranskite dr`avjani dostavuvaat dokaz, utvrden so konkursot za zapi{uvawe studenti, za poznavawe na jazikot na koj se izveduva studiskata programa.

Ednakvo vrednuvawe na stransko obrazovanie

^len 6

Uslovite za zapi{uvawe od ~lenovite 4 i 5 na ovoj Pravilnik gi ispolnuvaat i licata koe zavr{ile obrazovanie spored ednakva studiska programa vo stranstvo.

Posebnite uslovi i postapkata za zapi{uvawe na licata od stav 1 na ovoj ~len se reguliraat so konkursot za zapi{uvawe studenti.

Postapka za zapi{uvawe na prv ciklus studii i na integrirani studii od prv i vtor ciklus

Konkurs za zapi{uvawe

^len 7

Zapi{uvaweto na prv ciklus studii i na integrirani studii od prv i vtor ciklus se vr{i vrz osnova na javen konkurs.

Konkursot od stavot 1 na ovoj ~len gi sodr`i:

- imeto na Univerzitetot i negovata adresa;
- imeto na edinicata na Univerzitetot;
- nazivot na studiskata programa;
- mestoto na izveduvawe na studiskata programa;
- vremetraeweto na studiiite;
- uslovite za zapi{uvawe, utvrdeni so akt na Univerzitetot i edinicite;
- brojot na slobodni mesta za zapi{uvawe;
- kriteriumite za selekcija;
- prethodnoto zavr{eno obrazovanie;
- postapkite i rokovite za prijavuvawe i za izveduvawe na zapi{uvaweto na studiiite;
- visinata na participacijata n {kolarinata;
- dokaz za poznavawe na jazikot soglasno so ovoj Pravilnik;
- elektronskoto po{tensko sanda~e na edinicata;
- drugi odredbi.

Univerzitetot go donesuva i go objavljuje konkursot od stav 1 na ovoj ~len vrz osnova na predlozite na edinicite.

Konkursot se objavuva na makedonski и албански јазик.

Za studiskite programi {to se akreditirani na англиски јазик, конкурсot se objavuva и so prevod na англиски јазик.

Prijava za konkurirawe

^len 8

Kandidatot e dol`en da podnese prijava za konkurirawe za zapi{uvawe na studii или elektronska prijava od univerzitetskiot sistem do denot utvrden vo konkursot.

Vo prijavite od stav 1 na ovoj ~len, kandidatot mora da nazna~i za koja studiska programa konkurira и dali konkurira za redoven или vonreden student.

Pokraj prijavite od stav 1 na ovoj ~len, kandidatot e dol`en da gi prilo`i site dokumenti utvrdeni vo konkursot.

Selekcija na kandidatite

^len 9

Univerzitetot so konkursot gi utvrduva uslovite и postapkata za selekcija na kandidatite na na~in koj garantira ramnopravnost na site kandidati bez oged na rasa, boja na ko`a, pol, јазик, vera, politi~ko или drugo uveruvawe, etni~ko, nacionalno или socijalno poteklo, imot, ra{awe, op{testvena polo`ba, invalidnost, seksualna orientacija и vozrast.

Konkursnu komisii

^len 10

Za sledewe na realizacijata na konkursot, Rektorskata uprava на предлог на Наставно-научните совети од единиците на Универзитетот, formira konkursni komisii.

Konkursnite komisii se sostaveni od по 3 ~lena od redot на nastavnicite, od nau~nite podra~ja на op{testvenite nauki како и eden ~len od redot на soraботниците.

Stru~nata и administrativnata poddr{ka на konkursnite komisii ja vr{i Stru~nata slu`ba на Univerzitetot.

Konkursnite komisii:

- ja sledat realizacijata на konkursot на fakultetite;

- se gri`at за unificirana primena на odredbite vo konkursot и на upatstvoto за realizacija на konkursot;

- davarat mislewa vo tekot na realizacijata na konkursot za zapi{uvawe studenti;
- vr{ar i drugi raboti utvrdeni so ovoj Pravilnik i so op{tite i drugite akti na Univerzitetot, kako i za koi }e bidat ovlasteni od rektorot.

Mislewata na konkursnite komisii se zadol`itelni za edinicata.

Konkursna komisija na edinicata

^len 11

Sekoja edinica na Univerzitetot, koja ima studiska programa za koja e raspi{an konkurs za zapi{uvawe novi studenti, dol`na e da formira svoja konkursna komisija, pred objavuvaweto na konkursot za zapi{uvawe novi studenti.

^lenovite na konkursnata komisija se izbiraat od strana na nastavno-nau~niot sovet na edinicata, od redot na nastavnicate и соработниците. So komisijata rakovodi продеканот. Konkursnata komisija od stav 1 na ovoj ~len e sostavena od najmnogu 3 ~lena.

Konkursnata komisija se gri`i za realizacija na postapkata za prijavuvawe и selekcija na kandidatite, vo soglasnost so odredbite sodr`ani vo konkursot za zapi{uvawe studenti.

Konkursnata komisija odlu~uva po prigovorite na kandidatite.

Konkursnata komisija na edinicata ima obvrka da podgotvi izve{taj za rezultatite od zapi{uvaweto, koj go dostavuva do nastavno-nau~niot sovet na edinicata.

Pravo na prigovor

^len 12

Kandidatot koj ne e zadovolen od rezultatot dobien so selekcija na kandidatite, soglasno so konkursnite uslovi, ima pravo na prigovor do konkursnata komisija na edinicata, koja e organizator na studiskata programa za koja kandidatot konkuriral.

Prigovorot od stav 1 na ovoj ~len se dostavuva vo rok od 24 ~asa od objavuvaweto na rezultatot od selekcijata.

Rezultatot od stav 2 na ovoj ~len se objavuva na oglasna tabla i na vebstranicata na edinicata, pri {to se naveduva vremeto na objavuvawe.

Komisijata e dol`na da odlu~i po prigovorot na kandidatot vo rok od 24 ~asa po istekot na rokot za negovoto podnesuvawe.

Odlukata od stav 4 na konkursnata komisija na edinicata na ovoj ~len e kone~na.

Protiv odlukata od stav 5 na ovoj ~len mo`e da se podnese tu`ba do Upravniot sud.

Zapi{uvawe

^len 13

Po kone~nosta na postapkata za selekcija na prijavenite kandidati, kandidatot koj ostvaril pravo na zapi{uvawe, no vo predvideniot (oglaseniot) rok ne izvr{il zapi{uvawe, gubi pravo na zapi{uvawe, a pravoto za zapi{uvawe go steknuva sledniot kandidat na rang-listata koj prethodno ne zazemal mesto vo ramkite na odobrenata kvota za zapi{uvawe studenti.

Pri zapi{uvaweto, studentite potpi{uvaat dogovor za studirawe.

Studentite zapi{ani na studiskite programi {to se izveduvaat na albanски јазик можат да потпишат договор на албански јазик.

Студентите запишани на студиските програми што се изведуваат на англиски јазик мо`ат да потпи{at dogovor na англиски јазик.

Dogovorot od stav 2 na ovoj ~len se potpi{uva od strana na Generalniot Sekretar na MUS ili Pretsedatelot na Upravniot Odbor i studentot.

So ispolnuvawe na obvrskite na studentot predvideni za zapi{uvawe, a utvrdeni so konkursot za zapi{uvawe studenti i so ovoj Pravilnik, na studentot mu se izdava studentska legitimacija i dobiva elektronski indeks.

Statusot student se doka`uva so studentskata legitimacija i so elektronskiot indeks.

Postapka za zapi{uvawe na vtor ciklus studii

^len 14

Vo postapkata za zapi{uvawe na vtor ciklus studii soodvetno se primenuvat odredbite od ~lenovite 6 – 9 i ~len 13 od ovoj Pravilnik.

Pravo na prigovor

^len 15

Kandidatot koj ne e zadovolen od rezultatot dobien so selekcija na kandidatite, согласно so konkursnite uslovi, ima pravo na prigovor.

Prigovorot od stav 1 na ovoj ~len se dostavuva vo rok od 24 ~asa od objavuvaweto na rezultatot od selekcijata.

Rezultatot od stav 2 na ovoj ~len se objavuva na oglasna tabla i na vebstranicata na edinicata, pri {to se naveduva vremeto na objavuvawe.

Prigovorot se podnesuva do kolegijot za vtor ciklus na edinicata koja e organizator na studiskata programa za koja kandidatot konkuriral. Prigovorot se dostavuva vo materijalna ili vo elektronska forma na elektronskoto po{tensko sanda~e na edinicata navedeno vo konkursot za zapi{uvawe studenti.

Kolegijot e dol`en da odlu~i po prigovorot na kandidatot vo rok od 24 ~asa od negovoto podnesuvawe.

Odlukata po prigovorot se dostavuva na elektronskoto po{tensko sanda~e na kandidatot i vo materijalna forma vo rok od 3 dena od istekot na rokot od stav 5 na ovoj ~len.

Protiv odlukata od stav 6 na ovoj ~len mo`e da se podnese tu`ba do Upravniot sud.

Redoven i vonreden student

^len 16

Studentite, po pravilo, se zapi{uvaat so status na redoven student.

Soglasno so studiskata programa, dokolku e predvideno, studentot ima pravo da se zapi{e kako vonreden student.

Kako vonreden student mo`e da se zapi{e lice koe:

- e vraboteno, za {to prilo`uva soodveten dokument so koj se doka`uva vrabotuvaweto;
- e rabotno anga`irano na drug na~in, za {to prilo`uva soodveten dokument so koj se doka`uva anga`iranosta;
- poradi zdravstveni pri~ini ne e vo sostojba kontinuirano da ja sledi nastavata, ve`bite i dr. soglasno so studiskata programa, za {to prilo`uva soodveten dokument so koj se doka`uva negovata zdravstvena sostojba;
- roditel na dete do edna godina voзраст;
- se otselilo vo stranstvo;
- gi ispolnuva uslovite za drugi slu~ai utvrdeni so op{t akt na edinicata.

Premin od redoven vo vonreden student

Premin od vonreden vo redoven student

^len 17

Vo tekot na studiraweto, dokolku so studiskata programa e utvrdena mo`nost za vonredno studirawe, redovniot student ima pravo da go prodol`i studiraweto kako vonreden student, so pla}awe {kolarina.

Vonredniot student ima pravo da go prodol`i studiraweto kako redoven student so pla}awe {kolarina.

Preminite od stavovite 1 i 2 od ovoj ~len se vr{at при премин од еден во друг семестар.

Uslovi za premin od redoven vo vonreden student

^len 18

Studentot mo`e da premine od redoven vo vonreden student vo slu~aite utvrdeni vo ~lenot 16, stav 3 od ovoj Pravilnik.

Uslovi za premin od vonreden vo redoven student

^len 19

Studentot mo`e da premine od vonreden vo redoven student dokolku prestanale pri~inite za studirawe kako vonreden student i e vo soglasnost so propisite za brojot na studenti vo grupi za nastava, ve`bi i sl.

Student gostin

^len 20

Student gostin mo`e da bide redoven ili vonreden student od drug univerzitet vo zemjata i od stranstvo koj zapi{uva delovi od studiska programa na Univerzitetot.

Statusot na student gostin trae najdolgo edna u~ebna godina.

Pravata i obvrskite na studentot gostin, iznosot na tro{ocite za studiraweto, mo`nosta za prodol`uvawe na studiite na edinica na Univerzitetot и други pra{awa povrzani so statusot na studentot gostin se ureduvaat soPravilnikot za edinstveniот kredit transfer sistem i preminot od edna na druga studiska programa, odnosno od edna na druga edinica na Univerzitetot i dogovor sklu~en pome|u studentot gostin i ednicata.

Student na mobilnost

^len 21

Student na mobilnost mo`e da bide redoven ili vonreden student na Univerzitetot koj zapi{uva delovi od studiskata programa na univerzitet vo stranstvo, najdolgo edna u~ebna godina.

Pred apliciraweto i zapi{uvaweto na predmeti na stranskiот univerzitet, studentot na mobilnost e dol`en da dobie potvrda/soglasnost od koordinatorot ili predmetniот nastavnik na ekvivalentniот predmet na ednicata na Univerzitetot zaradi potvrduvawe na kompatibilnost na predmetot na stranskiот univerzitet so programata na Univerzitetot od najmalku 80 %. Po zavr{uvaweto na mobilnosta, studentot do ednicata na Univerzitetot dostavuva dogovor za u~ewe i transkript na ocenki, vrz osnova na koi bara prenesuvawe na kreditite i ocenkata. Ocenkata и kreditite za polo`eniot ispit/i se sodr`ani vo re{enie na dekanot i se zapi{uvaat vo indeksot или vo e-dosieto.

Osvoenite krediti od ispitite polo`eni so mobilnost se priznavaat vo soodvetniot semestar, kako {to se predvideni na Univerzitetot.

Pravata i obvrskite na studentot na mobilnost, iznosot na tro{ocite za studiraweto, prodol`uvaweto na studiiite na edinica na Univerzitetot i drugi pra{awa povrzani so statusot na studentot na mobilnost se ureduvaat so Pravilnikot za edinstveniот kredit-transfer sistem и me|unarodnite programi za mobilnost.

[kolarina

^len 22

Redovnite studenti na prviot ciklus studii i na integriranite studii od prv и vtor ciklus se zapi{uvaat so pla}awe {kolarina, soglasno so konkursot za zapi{uvawe studenti na prv ciklus studii i na integrirani studii od prv i vtor ciklus.

Vonrednite studenti na prviot ciklus studii se zapi{uvaat so pla}awe {kolarina, soglasno so konkursot za zapi{uvawe studenti na prv ciklus studii.

Studentite na vtoriot ciklus studii se zapi{uvaat so pla}awe {kolarina, soglasno so konkursot za zapi{uvawe studenti na vtor ciklus studii.

Iznos na {kolarina i stipendii

^len 23

[kolarinata za edna studiska godina na prv ciklus studii i na integrirani studii od prv i vtor ciklus mo`e da iznesuva od 500 do 2400 evra, vo zavisnost od vidot i iznosot na odobrenata stipendija na studentot.

Vo odredeni slu~ai studentot mo`e da dobie i celosna stipendija. MUS sekoja akademska godina dodeluva celosna stipendija na ime na po~in角度iот po~esen profesor Luan Hajdaraga.

Na studentite mo`at da im se dodelat dva vida na stipendii i toa:

- Stipendii po zasluga (za postignat visok prose~en uspeh od prethodno zavr{enoto obrazovanie ili za uspehot od prethodnata studiska godina) i

- Socijalni stipendii

- vo slu~aj na po~inat/i roditel/i;
- vo slu~aj na zapi{ani dvajca studenti od edno semejstvo (sopru`nici ili ~lenovi od isto potesno semejstvo);
- student {to doa|a od semejstvo so niski materijalni prihodi ;
- vo slu~aj na idvaliditet na roditel na studentot ili invaliditet na samiot student. (se dodava kako nov predlog).

Na student koj ima slabi rezultati odnosno ima namalen prose~en uspeh od prethodnata akademska godina, }e mu se odzeme pravoto na stipendija odnosno }e mu se namali vrednosta na dobienata stipendija.

Na student koj ima dobri rezultati odnosno ima zgolemen prose~en uspeh od prethodnata akademska godina, }e mu se zgolemi vrednosta na dobienata stipendija.

STUDIRAWE

Траење, почеток, завршување и обем на студиите од прв циклус и интегрираните студии од прв и втор циклус

Член 24

Траењето, почетокот, завршувањето и обемот на додипломските студии се содржани во пакетот информации што ги изготвува високообразовната установа.

Обемот на додипломските студии се определува во согласност со Правилникот за единствените основи за ЕКТС, преминот од една на друга студиска програма и преминот од една на друга високообразовна установа во состав на Меѓународниот Универзитет во Струга.

Почеток и завршување на студиската година/студиски програми

Член 25

На Универзитетот, студиската година почнува на 1-ви октомври, завршува на 30-ти септември следната година и се дели на два семестри, зимски и летен, доколку со закон поинаку не е утврдено.

Зимскиот семестар започнува од 1-ви октомври и трае до 15 јануари, а летниот семестар од 15-ти февруари до 1-ви јуни.

Наставата во секој семестар трае по 15 недели.

Член 26

Студентот запишува семестри, односно предмети во секој семестар според ЕКТС.

Јазици на кои се изведува наставата

Член 27

Наставата на единиците на Универзитетот се изведува на албански, македонски, англиски јазик и турски јазик. Припадниците на заедниците, заради изразување, негување и развивање на својот идентитет и другите особености, имаат право наставата во јавните високообразовни установи, по соодветни студиски програми и содржини, да ја изведуваат на јазикот на заедницата, различен од македонскиот јазик, во согласност со Законот за високото образование и со овој Статут.

Наставата на единиците на Универзитетот може да се изведува целосно на англиски јазик, за одделни студиски програми за странски јазици или за дел од студиска програма, за делови на студиски програми во кои учествуваат наставници -гости од

странство и за студиски програми за кои наставата се изведува на македонски јазик или на јазикот на заедницата различен од македонскиот јазик.

Единиците на Универзитетот можат да понудат наставата за целосна студиска програма да се изведува паралелно на албански, македонски јазик, турски или англиски јазик.

Univerzitetski kalendar

^len 28

Univerzitetskiot kalendar za narednata u~ebna godina se donesuva najmalku 1 mesec pred po~etokot na narednata u~ebna godina i se objavuva preku univerzitetskite glasila i na vebstranicata na Univerzitetot.

Univerzitetskiot kalendar gi soдр`i ramkovnite odredbi za po~etokot i krajot na u~ebnata godina, terminite za odr`uvawe na nastavata, ispitite i dr`avnite praznici i nerabotnite denovi.

Izveduvawe nastava

^len 29

Nastavata se izveduva preku:

- predavawa;
- ve`bi;
- konsultacii;
- seminarski raboti, doma{ni zada~i, proekti, praktika, terenska nastava, klini~ka nastava, kursevi и sl.

^len 30

Predavawata pretstavuvaat vid na nastava so koja se realizira predmetnata programa i studentot steknuva teoretski znaewa koi mu ovozmo`uvaat sledewe na prakti~nata nastava (ve`bi). So predavawata se obezbeduva sintetiziran pregled na soдр`inite od predmetnata programa. Vo tekot na predavawata, na studentite mo`at da im bidat prezentirani i dopolnitelni soдр`ini i najnovi soznanija od oblata koi se vo funkcija na sovladuvawe na delovi od predmetnata programa. Za ovie soдр`ini na studentot mu se obezbeduva soodvetna dopolnitelna literatura.

Predavawata od stav 1 na ovoj ~len gi izveduvaat nastavnici izbrani vo nastavno-nau~no zvawe. Nastavnicite se dol`ni predavawata da gi realiziraat soglasno so predmetnata programa koja e del od studiskata programa.

Del od predavawata mo`at da se izveduvaat preku klini~ka nastava od strana na istaknat stru~wak od praktikata od soodvetnata oblast.

Izborot na istaknatiot stru~wak od praktikata go vr{i nastavno-nau~niot sovet na predlog od komisija {to ja formira za da go sprovede procesot na evaluacija na kandidatot/ite.

Vo nastavno-obrazovniot proces mo`at da se vku~at i viziting-nastavnici od stranstvo.

^len 31

Nastavata mo`e da se odviva i vo virtuelno okru`uvawe za u~ewe i podu~uvawe (e-u~ewe).

Ako e predvideno vo predmetnata programa, vo nastavno-obrazovniot proces mo`at da se vkluat predava~i od doma{ni i stranski univerziteti so pomo{ na audiovizuelni i drugi elektronski pomagala.

^len 32

Ve`bite pretstavuvaat del od nastavno-obrazovniot proces vo koj studentite sovladuvaat prakti~ni iskustva vo soglasnost so predavawata od predmetnata programa.

Liceto anga`irano da gi izveduva ve`bite e dol`no na studentot aktivno da mu objasnuva, nagledno da mu pomaga i da raboti so nego vo tekot na izveduvaweto na ve`bite.

Nastavnicite anga`irani za izveduvawe na nastavata po dadena predmetna programa se odgovorni za podgotovkata na ve`bite.

^len 33

Konsultaciite pretstavuvaat del od nastavno-obrazovniot proces, so {to na studentot mu se ovozmo`uva da se razjasnat odredeni delovi od predmetnite programi preku neposreden kontakt so nastavnicite i sorabotnicite zaradi polesno sovladuvawe na sodr`inite od predmetnata programa.

^len 34

Sekoj nastavnik i sorabotnik e dol`en da odr`uva konsultacii so studentite ~etiri ~asa nedelno.

Terminot za odr`uvawe na konsultacii se objavuva na po~etokot na u~ebnata godina/semestar na veb-stranicata na edinicata ili pred samata kancelarija na nastavnikot.

Otsustvoto vo terminot za konsultaciite, nastavnikot go najavuva.

^len 35

Seminarskite raboti, doma{nite zada~i i eseite se izrabotuvaat od strana na studentot kako samostojni trudovi so koristewe na literatura predlo`ena od nastavnikot.

Proektnite zada~i studentot gi izrabotuva kako individualna zadadena zada~a ili grupna zada~a na nekolku studenti.

Terenskata nastava se izveduva koga toa e predvideno vo predmetnata programa.

^len 36

Rasporedot na nastavata se objavuva pred po~etokot na u~ebnata godina na vebstranicata na edinicata.

Redovnost na studentite na nastava

^len 37

Dokolku e predvideno so studiskata, odnosno predmetnata programa, redovnite studenti se dol`ni da gi posetuvaat, odnosno da gi izvr{uvaat site oblici na nastava utvrdeni so predmetnata programa, za {to mo`e da se dobijat soodveten broj poeni.

Evidencijata za prisustvo i za aktivnosti na ~as se izrazuva vo poeni, kako {to e predvideno so predmetnata programa.

Na student koj opravdano izostanal od koj bilo del od nastavata, na negovo barawe mo`e da mu se ovozmo`i izostanatiot del da go nadomesti.

Студентите кои редовно (повеќе од три неоправдани отсуства) не ја посетуваат наставата можат да бидат санкционирани со следните мерки:

- Промена на статусот од редовен во вонреден студент, а со тоа и промена на износот на школарината;
- Губење на добиената стипендија;
- Губење за правото на покривање на трошоците за сместување на студентите од страна на Универзитетот;
- Губење на правото за влез на колоквиум;

Napreduvawe na studentot

^len 38

Studentite napreduvaat vo studiite preku polagawe na ispiti za predvideni predmeti/moduli i preku ispolnuvawe na obvrskite predvideni so studiskata programa.

Studentite vo eden semester zapi{uvaat minimum 21, a maksimum 35 ECTS-krediti.

Odredbata od stav 2 na ovoj ~len ne se primenuva za zapi{uvawe na semestar kade {to se predvideni uslovuvaw~ki kriteriumi, odnosno prethodno sovladani predmeti.

Na osobeno uspe{nite studenti (so prose~en uspeh od 8,5) mo`e da im se dozvoli zapi{uvawe do 40 ECTS-krediti.

Zapi{uvawe semestar

^len 39

Studentot mo`e da zapi{e nareden semestar po avtomatizam so ispolnuvawe na uslovite od ~len 38 od ovoj Pravilnik.

Izmena na studiskata programa

^len 40

Dokolku vo tekot na studiraweto dojde do promena na studiska programa, studentot {to studiral spored nekoja od prethodnite programi i go nema zavr{eno studiraweto vo rokovite utvrdeni so tie programi, go prodol`uva studiraweto soglasno so uslovite za premin na novi studiski programi.

Predmet na ocenuvawe

^len 41

Predmet na ocenuvawe vo ramkite na predmetnata programa mo`at da bidat:

- kolokviumi;
- ve`bi/prakti~na rabota/terenska
- nastava;
- seminarska rabota;
- doma{na rabota;
- proekti;
- kursevi;
- esei;
- drugi aktivnosti predvideni so predmetnata programa.

Kontinuirano ocenuvawe

^len 42

Steknatite znaewa na studentite se proveruvaat i se ocenuvaat kontinuirano – vo tekot na nastavata i se izrazuvaat vo poeni.

So studiskata programa mo`e da se utvrdi deka neкои oblici na nastava se sproveduvaat bez ocenuvawe ili deka se ocenuvaat opisno.

Ispiti

Kalendar i raspored na ispitite

^len 43

Kalendarot na ispitite se objavuva na po~etokot na sekoja u~ebna godina zaedno so rasporedot za nastava i se objavuva na internet-stranicata na edinicata na Univerzitetot.

Rasporedot na terminite za odr`uvawe na ispitite se utvrduva na toj na~in {to brojot na ispitnite termini za sekoj predmet/modul vo sekoj ispitnen rok da mo`e da gi opfati site studenti koi imaat pravo da go polagaat toj predmet/modul.

Prijava za ispiti

^len 44

Studentot mo`e da go prijavi ispitot po elektronski pat vo slu`bata za studentski pra{awa.

Slu`bata za studentski pra{awa izgotvuva listi na prijaveni studenti za soodvetnite ispiti i istite gi dostavuva do predmetnite nastavnici.

Vo redovniot ispiten rok, studentot e dol`en da go prijavi ispitot vo rokovite utvrdeni vo kalendarot za nastava.

^len 45

Studentot pristapuva na ispit so dokument za identifikacija ili студентска легитимација.

Ispitni rokovi

^len 46

Studentot ima pravo da gi polaga predmetite vo ramkite na: zimskiot, letniot, пролетниот, esenskiot i esensko-zimskiot ispiten rok. Ispitnite rokovi traat najmalku 3 nedeli. Za sekoj predmet, vo sekoj ispiten rok, mo`e da se davaat dva termina. Razlikata me|u dvata termina ne mo`e da bide pomala od 10 dena.

Izveduvawe na ispit

^len 47

Proverkata na znaewata na studentite se vr{i i so izveduvawe ispiti.

Ispitite se izveduvaat po pismen i/ ili usten na~in i/ili so seminarska rabota ili proektna zada~a, kako i na drug na~in utvrden so studiskata programa.

Pravo da polaga ispit ima studentot koj gi ispolnil site obvrski propi{ani so soodvetnata predmetna programa.

^len 48

Ispitite mo`at da se organiziraat neposredno po zavr{uvaweto na blok nastavni sodr`ini.

Ako e predvideno so studiskata programa, ocenka od ispit mo`e da se formira i od poenite od kolokviumite.

Javnost na ispitot

^len 49

Ispitite se izveduvaat vo prisustvo na javnosta.

Ne smeat da se izveduvaat ispiti za samo eden student bez prisustvo na drugi lica (student, asistent, drug nastavnik).

Nastavnikot e dol`en da mu go soop{ti postignatiot rezultat od usniot ispit na studentot vedna{ po zavr{uvaweto na ispitot.

Pravo na uvid vo ispitnata dokumentacija ima studentot.

Objavuvawe rezultati od ispitot

^len 50

Ocenkite koi studentite gi dobile vo proverkata na nivnite znaewa se objavuvaat na javno mesto (oglasna tabla, vebstranicata na edinicata i sl.), vo rok od 7 rabotni dena od sprovedenata proverka, odnosno od denot na polagaweto na ispitot.

Nastavnicite se dol`ni, po barawe na studentot, da obezbedat uvid vo pregledaniot trud i dobiekata ocenka, vo rok od 2 rabotni dena od objavuvaweto na rezultatite.

Prigovor zaradi ocenka od proverka na znaeweto

^len 51

Studentot, vo rok od 3 rabotni dena od denot na objavuvaweto na rezultatite, mo`e da podnese prigovor do predmetniot nastavnik, ako ne e zadovolen od rezultatite od ispitot, ili del od ispitot, odnosno od ocenkata, ili ako smeta deka ispitot ne e sproveden vo soglasnost so aktite na Univerzitetot i edinicata koi ja reguliraat ovaa materija.

Ako nastavnikot utvrdi deka se ispolnети uslovite od stav 1 na ovoj ~len, dol`en e da ja preispita ocenkata od rezultatite od ispitot ili del od ispitot vo rok od 7 rabotni dena od podnesuvaweto na prigovorot od stav 1 na ovoj ~len.

Nastavnikot mo`e da ja potvrdi ocenkata {to ja utvrdil ili da ja preina~i.

Studentot ima pravo da go povle~e prigovorot.

Vo slu~aite od ovoj ~len, edinicata mo`e so op{t akt da gi utvrdi uslovite, na~inot i postapkata za komisisko polagawe.

Komisisko polagawe na ispit

^len 52

Ako nastavnikot dvapati go oceni ispitot na studentot so ocenka „5“, studentot ima pravo da pobara od dekanot, odnosno direktorot na edinicata, da formira tri~lena komisija od nastavnici od isto ili srodno nastavno-nau~no podra~je pred koja studentot }e go polaga ispitot. Nastavnikot kaj kogo polagal studentot ne e ~len na komisijata od prethodniot stav na ovoj ~len.

Preneuvawe na nadle`nosti za sproveduvawe na ispiti

^len 53

Vo slu~aj na spre~enost na predmetniot nastavnik, dekanot, odnosno direktorot mo`e da mu gi prenese nadle`nostite za odr`uvawe na ispitite po konkretniот predmet na drug nastavnik od ista ili srodna nastavno-nau~na oblast, ili, pak, na komisijata za sproveduvawe na ispit.

Zavr{no ocenuvawe

^len 54

So zavr{noto ocenuvawe se presmetuvaat postigawata na studentot vo tekot na kontinuiranoto ocenuvawe, ispitite, семинарската работа или проектната задача i drugi aktivnosti кои se predmet na ocenuvawe, a se predvideni so predmetnata programa.

Ispitite, ili neкои други форми na proverka na steknatite znaewa, ve{tini i sposobnosti, se sproveduvaat za site predmeti кои studentot gi zapi{al, i toa spored gradivoto utvrdeno spored studiskata programa.

Kone~nata ocenka se utvrduva na zavr{noto ocenuvawe ili na ispitot vo redovната ispitna sesija.

Kone~nata ocenka e rezultat na zavr{noto ocenuvawe ili na ispitot, vo zavisnost kako e utvrdeno so studiskata programa.

Kone~nata ocenka zadol`itelno se zapi{uva vo izve{tajot za zavr{no ocenuvawe.

^len 55

Za ispolnuvawe na obvrskite od predmetnata programa, studentot dobiva određen broj na poeni i mo`e da ostvari najmnogu 100.

Ocenuvaweto mo`e da bide kvantitativno ili opisno, ili kvantitativno i opisno.

Kone~nata ocenka se izrazuva kvantitativno od 5 (pet) do 10 (deset).

Ocenkata 5 (pet) ozna~uva nedovolen uspeh.

Kone~nata ocenka za soodvetna predmetna programa mo`e da bide izrazena i kvalitativno, kako dopolnenie na kvantitativnite izrazi.

Proporcijata pome|u obemot na kontinuiranoto ocenuvawe, ispitot i drugite aktivnosti кои se predmet na ocenuvawe vo zavr{noto ocenuvawe ja opredeluva nositelot na predmetnata programa.

Polo`en ispit e uslov da se stekne potrebniот broj krediti propi{an so predmetnata programa.

Obvrski na nastavnikot

^len 56

Nastavnikot e dol`en da go odstrani studentot od proverkata na znaewa, odnosno od polagawe na ispitot, dokolku oceni deka studentot nedoli~no se odnesuva, gi popre~uva drugite studenti ili koristi nedozvolivi pomagala.

Vo slu~aite od stav 1 na ovoj ~len, nastavnikot e dol`en da pokrene disciplinska postapka.

Evidencija

^len 57

Nastavnikot e dol`en da gi vnese kone~nite ocenki vo elektronskiot sistem i vo izvештаите za ispit, vo rok od 5 (pet) rabotni dena od kone~nosta na ocenkata i vo ovoj rok da gi dostavi do slu`bata za studentski pra{awa zaedno so izve{tajot za zavr{noto ocenuvawe.

Izve{tajot od stav 1 na ovoj ~len so dr`i:

- ispiteno vreme, odnosno sesija, datum na odr`uvawe na ispitot;
- naziv na predmetot;
- li~no ime na nastavnikot;
- spisok na studentite (so ime i prezime), dobiena kone~na ocenka so brojka i bukvi;
- podatok za brojot na studentite koi polagale (zaklu~no so br. ____);
- potpis na nastavnikot.

Izve{tajot se ~uva vo materijalna forma, ukori~en za sekoja u~ebna godina, i/ ili vo elektronska forma.

Rezultatite i materijalite od kontinuiranoto ocenuvawe i ispitite, osven kaj predmetniot nastavnik, se evidentiraat i se ~uvaat vo ramkite na institutot, odnosno na katedrata ili kaj grupa predmetni nastavnici.

Rezultatite od stavot 4 na ovoj ~len se ~uvaat vo materijalna ili elektronska forma, edna godina.

Sporedlivost na sistemot za ocenuvawe

^len 58

Numeri~kiot sistem za ocenuvawe se sporeduva so sistemot za ocenuvawe spored EKTS.

10 => A	A => 10
9 => B	B => 9
8 => C	C => 8
7 => D	D => 7
6 => E	E => 6
5 => F	F, FX => 5

Skalata so procenti se utvrduva so studiskata programa.

Prose~en uspeh

^len 59

Prose~niot uspeh na studentot pretstavuva aritmeti~ka sredina na ocenkite od zavr{noto ocenuvawe po site nastavni predmeti vo tekot na studiite, vku~uvaj}i go i zavr{niot ispit, odnosno diplomskiot trud.

Prezapi{uvawe predmeti

^len 60

Student koj vo 5-te ispitni roka ne go polo`il ispitot, istiot predmet go prezapi{uva vo narednata u~ebna godina vo soodvetniot semestar.

Povtoruvawe na ispit

^len 61

Na studentot, po negovo barawe, mu se ovozmo`uva da go povtori ispitot za povisoka kone~na ocenka po predmetot, vo period od najmnogu ~etiri meseci od polagaweto.

Baraweto za povtoreno polagawe na ispitot se dostavuva do dekanot.

Dekanot so re{enie ja poni{tuva ocenkata, koe e sostaven del na izve{tajot.

Za povtorenoto polagawe predmetniot nastavnik izgotvuva nov izve{taj za soodvetniot predmet.

Ocenkata dobiena na povtorenoto polagawe e kone~na i studentot nema pravo na povtorno polagawe.

Zapi{uvawe predmeti od drugi studiski programi nadvor od predmetite predvideni vo studiskata programa

^len 62

Po polo`uvaweto na site predmeti predvideni so studiskata programa, pred odbranata na diplomskata rabota, dokolku e predvidena so studiskata programa, studentot ima pravo da zapi{e najmnogu 5 predmeti od druga studiska programa na edinicata kade {to e zapi{an ili na studiska programa od druga edinica.

Baraweto za zapi{uvawe se podnesuva vo rok od 15 dena od datumot na polo`eniot posleden ispit, a zapi{uvaweto se vr{i pri zapi{uvawe na zimskiot, odnosno letniot semestar na soodvetnata edinica.

Studentot nema pravo na prezapi{uvawe na predmetite od stav 1 na ovoj ~len.

Evidencijata za zapi{anite predmeti od drugi studiski programi se vodi na edinicata na koja e zapi{an studentot. Edinicata od stav 4 na ovoj ~len izdava potvrda za polo`eni predmeti od drugi studiski programi i e del od dodatokot na diplomata.

Sudir na interesi

^len 63

Vo slu~aite koga predmetniot nastavnik i studentot se vo rodninska vrska: sin, }erka, snaa, zet, brat, sestra, supruga ili soprug, nastavnikot e dol`en da se izzeme pri polagaweto na predmetot, odnosno ispitot i za toa da go izvesti dekanot, odnosno direktorot na edinicata.

Dekanot, odnosno direktorot na edinicata, sproveduvaweto na ispitot go doveruva na drug nastavnik od isto ili srodno nastavno-nau~no podra~je ili na posebna kompetentna ispitna komisija, sostavena od tri ~lena.

Diplomska rabota

^len 64

Na edinicata na Univerzitetot na koja e predvidena izrabotka na diplomska rabota, studentite imaat pravo i dol`nost da prijavat i da odbranat diplomska rabota od podra~jeto na koe gi zavr{uvaat studiite.

Na barawe na studentot i so prilo`en dokaz za otsustvo od zemjata, dekanot mo`e da mu odobri odbrana na diplomska rabota na dale~ina preku internet i definiran medium, vo posebno utvrdena postapka i vo soglasnost so mentorot i ~lenovite na komisijata.

Naslovot i tezite na diplomskata rabota gi predlaga predmetniot nastavnik od izbranata disciplina vo dogovor so studentot.

Diplomskata rabota se vrednuva so ocenka od 6 ({est) do 10 (deset).

Studentot mo`e da prijavi diplomska rabota dokolku ima osvoeno minimum 140 EKTS-krediti na trigodi{nite studiski programi, odnosno 200 EKTS-krediti na ~etirigodi{nite studiski programi.

Edinicite na koi se izveduvaat integrirani studii od prv i vtor ciklus, brojot na EKTS kreditite go utvrduvaat so svoj akt.

Edinicata so op{tiot akt go utvrduva na~inot na opredeluvawe mentor, temite za diplomska rabota i ~lenovite na komisijata za odbrana.

Odbrana na diplomska rabota

^len 65

Odbranata na diplomskata rabota se sproveduva otkako studentot }e gi polo`i site predvideni predmeti/moduli i }e gi ispolni uslovite i site svoi obvrski prema studiskata programa.

Odbranata na diplomskata rabota se vr{i pred komisija od 3 ~lena, od koi edniot e mentorot.

Mentorot, vo dogovor so studentot, go opredeluva denot na odbranata na diplomskata rabota.

Komisijata od stav 2 na ovoj ~len, po odbranata na diplomskata rabota, dava ocenka od 5 do 10, pri {to ocenkata 5 zna~i deka diplomskata rabota ne e uspe{no odbraneta.

Vo slu~aj koga za diplomskata rabota e dobiena ocenka 5, se primenuvaat odredbite od ~len 55 na ovoj Pravilnik.

Za odbranata na diplomskata rabota se popolnuva poseben obrazec, koj go potpi{uvaat ~lenovite na komisijata.

Prijavata za diplomskata rabota so naslovot na temata, sostavot na ~lenovite na komisijata i ocnkata od diplomskata rabota se prilo`uvaat vo dosieto na studentot.

Stru~en, odnosno magisterski trud

Postapka za prijava, ocena i odbrana na stru~en, odnosno magisterski trud

^len 66

Stru~niot trud e samostojna stru~na rabota so koja se sistematiziraat postojnite znaewa i se pridonesuva za re{avawe na problemi od praktikata.

Magisterskiot trud e rezultat na samostojna rabota na studentot, so koj se sistematiziraat postojnite nau~ni znaewa i se pridonesuva za nivniot natamo{en razvoj.

^len 67

Studentot mo`e da prijavi stru~en, odnosno magisterski trud so osvoeni najmalku 30 EKTS-krediti za ednogodi{nite, odnosno najmalku 90 EKTS krediti za dvegodi{nite studii od vtor ciklus, ili po polo`uvawe na site ispiti, vo zavisnost kako e utvrdeno so studiskata programa.

Prijavata za izrabotuvawe na stru~niot, odnosno magisterskiot trud se podnesuva do nastavno-nau~niot, odnosno nau~niot sovet, po polo`uvaweto na predvidenite ispiti.

Prijavata so dr`i: naslov na temata, obrazlo`enie za nau~nata i stru~nata opravdanost na temata, plan za rabota i pregled na literaturata.

Site dokumenti vo vrska so prijavuvaweto i odbranata na temata mo`at da se dostavat na makedonski, albanski,turski i angliski jazik.

Naslovot na temata i tezite gi predlaga kandidatot vo dogovor so mentorot.

Odluka za prifatena tema za izrabotuvawe na stru~niot, odnosno magisterskiot trud donesuva nastavno-nau~niot, odnosno nau~niot sovet.

Odluka za opredeluvawe na mentorot, donesuva nastavno-nau~niot, odnosno nau~niot sovet, na istata sednica na koja e prifatena temata.

Mentorot se opredeluva od nastavno-nau~nite i nau~nite rabotnici od potesnata nau~na oblast od koja e prijaven trudot. Mentorot e nastavnik vku~en vo studiskata programa kade {to e zapi{an studentot.

Po obrazlo`eno barawe na kandidatot ili mentorot, nastavno-nau~niot, odnosno nau~niot sovet mo`e da donese odluka za promena na mentorot.

Mentorot na koj mu prestanal rabotniot odnos poradi ispolneti uslovi za penzija, go zadr`uva statusot mentor do zavr{uvawe na postapkata za odbrana na stru~niot, odnosno magisterskiot trud.

^len 68

Naslovot na prifatniot masterski trud se objavuva vo Biltenot na Univerzitetot i na veb-stranicata na edinicata, na makedonski ,albanski i/ili na angliski jazik.

Magisterskiot trud treba da bide sostaven od najmalku 40 stranici.

^len 69

Otkako kandidatot }e zavr{i so pi{uvaweto na masterskiot trud, mentorot go izvestuva NNS na Fakultetot i podnesuva izve{taj za izraboteniot trud i izve{taj od Plagijati.

Otkako }e se prifati izve{tajot od mentorot od strana na NNS na istata sednica, nastavno-nau~niot, odnosno nau~niot sovet formira komisija za ocena i odbrana na stru~niot, odnosno masterskiot trud od tri ~lena.

Po zavr{uvaweto na mentorskata faza, odnosno po izrabotkata na trudot, studentot dostavuva pet primeroci od stru~niot, odnosno masterskiot trud.

Komisijata za ocena i odbrana na stru~niot, odnosno masterskiot trud e dol`na da go pregleda trudot i na studentot pismeno da mu gi dostavi eventualnite zabele{ki, vo rok od 3 meseci od denot na formiraweto na komisijata.

Komisijata mo`e da mu go vrati na kandidatot trudot so zabele{ki na dorabotka najmnogu 2 pati i mu opredeluva rok za postapuvawe. Ako kandidatot ne postapi po zabele{kite vo utvrdeniot rok, postapkata se zapira, a na kandidatot mu prestanuva statusot student.

Posle dorabotkata i koregiraweto na trudot soglasno zabele{kite na komisijata, istata treba vo rok 45 dena da go izvesti Nastavno-nau~niot sovet za rezultatite od vrednuvaweto na trudot.

Rokot od stavot 6 na ovoj ~len ne te~e vo periodot od 15 juli do 25 avgust vo kalendarskata godina.

Posle pozitivnoto vrednuvawe na trudot od strana na komisijata za ocena i odbrana, istata izgotvuva izve{taj koj se objavuva vo Univerzitetskiot Bilten vo period od 15 dena. Na sledniot Nastavno-nau~en sovet, ~lenovite na istiot dokolku nemaat zabele{ki go usvojuvaat izve{tajot od komisijata i vo rok od 7 (sedum) dena zaka`uvaat javna odbrana na trudot. Dokolku NNS ne go prifati izve{tajot, procedurata za podgotovka na masterskiot trud zapo~nuva od po~etokot. Vo vakov slu~aj NNS dava pismeni objasnuvawa i nasoki.

Vo slu~aj na promena na komisijata za odbrana na trudot, novata komisija se zadol`uva da izvri vrednuvawe na istra`uvaweto i da go informira kandidatot za eventualnite zabele{ki.

^len 70

Studentot e dol`en da go izraboti i da go predade stru~niot trud najdocna vo rok od 24 meseci od denot na odobruvaweto na temata na stru~niot trud.

Studentot e dol`en da go izraboti i da go predade masterskiot trud najdocna vo rok od 36 meseci od denot na odobruvaweto na temata na masterskiot trud.

Po barawe na studentot, edinicata na Univerzitetot mo`e da odobri prodol`uvawe na rokovite od stavovite 1 i 2 na ovoj ~len, za vremeto dodeka trael pri~inite za spre~enost za rabota na stru~niot, odnosno magisterskiot trud. Po istekot na ovoj rok, studentot gubi pravo da go brani prijaveniot stru~en, odnosno magisterski trud.

^len 71

Po usvojuvaweto na izve{tajot od komisijata za ocena i odbrana na stru~niot odnosno magisterskiot trud, a vo dogovor so kandidatot na istata sednica na nastavno-nau~niot, se opredeluva datumot na odbrana.

Kandidatot pismeno ili po elektronski pat se izvestuva za denot na odbranata.

Po barawe na kandidatot, datumot za odbrana od stav 2 na ovoj ~len mo`e da se promeni.

^len 72

Odbranata na trudot e javna i se objavuva na oglasnata tabla na edinicata, najmalku 7 dena pred denot na odbranata.

^len 73

Po zavr{uvaweto na odbranata na trudot, komisijata za ocena i odbrana na trudot javno ja soop{tuva ocenkata na odbranata na stru~niot, odnosno magisterskiot trud.

Ocenuvaweto se vr{i so opisni ocenki: go odbranil stru~niot, odnosno magisterskiot trud, ne go odbranil stru~niot, odnosno magisterskiot trud.

Za tekot na odbranata se vodi zapisnik vo koj se vnesuva ocenkata od odbranata.

Zapisnikot se potpi{uva od strana na ~lenovite na komisijata.

^len 74

Magisterskiot, odnosno stru~niot trud se pi{uva na makedonski jazik.

Dokolku studiskata programa se realizira na eden od svetskite jazici, magisterskiot, odnosno stru~niot trud se pi{uva na soodvetniot jazik.

Na studiskite programi na koi nastavata se izveduva na albanski i na turski nastaven jazik, magisterskiot, odnosno stru~niot trud mo`e da se pi{uva na soodvetniot jazik. Magisterskiot, odnosno stru~niot trud mo`e da se brani na soodvetniot jazik.

Zavr{uvawe na studiite

^len 75

Studentot gi zavr{il studiite od prv ciklus koga }e gi polo`i site ispiti, }e gi ispolni site obvrski predvideni so studiskata programa i }e izraboti i uspe{no }e odbrani diplomska rabota soglasno so akreditirana studiska programa.

So zavr{uvaweto na studiite od prv ciklus, studentot se steknuva so najmalku 180, odnosno 240 EKTS-krediti.

Studentot gi zavr{il studiite od vtor ciklus koga }e gi polo`i site ispiti, }e gi ispolni site obvrski predvideni so studiskata programa i }e izraboti i uspe{no }e odbrani stru~en, odnosno magisterski trud. So zavr{uvaweto na studiite od vtor ciklus i osvoenite krediti od prvot ciklus, studentot se steknuva so najmalku 300 EKTS-krediti.

Na studentot mo`e da mu se priznaat i krediti od posetuvani vonkurikularni kursevi i seminari organizirani od strana na edinicata ili drugi visokoobrazovni institucii, dokolku e utvrdeno so studiskata programa. Maksimalniot broj na krediti {to eden student mo`e da gi osvoi po ovoj osnov se 6.

So zavr{uvaweto na studiite vo soglasnost so ovoj ~len, studentot steknuva soodvetno stru~no ili akademsko zvawe ili stepen, kako i drugi prava soglasno so posebnite propisi.

^len 76

Brojot na kreditite za studiite koi se povrzani so vr{ewe na regulirani profesii iznesuva najmalku 300, odnosno 360 EKTS-krediti, dokolku poinaku ne e uredeno so zakon.

Za zavr{uvaweto na studiite za regulirani profesii soodvetno se primenuvaat odredbite od ~lenot 75 od ovoj Pravilnik i studiskite programi.

Uverenie, diploma i dodatok na diplomata

^len 77

Studentot koj }e gi izvr{i site obvrski spored studiskata programa za usovr{uvawe ili samo del od studiskata programa za steknuvawe na obrazovanie mu se izdava uverenie za zavr{eniot del od studiskata programa, koe so dr`i podatoci za nivoto, prirodata i so dr`inata na studiite, kako i postignatite rezultati.

Na studentot koj }e gi izvr{i site obvrski spored studiskata programa za dobivawe visoko obrazovanie vo koj bilo ciklus na obrazovanie, vrz osnova na evidencijata {to se vodi za nego, Univerzitetot mu izdava diploma.

So diplomata se potvrduva deka studentot zavr{il studiska programa od prv ili vtor ciklus i se steknuva so soodveten stru~en ili nau~en naziv.

Sostaven del na diplomata e dodatokot na diplomata (Diploma Supplement).

Diplomata se potpi{uva od strana na rektorot i dekanot, odnosno direktorot.

Dodatokot na diplomata se potpi{uva od strana na dekanot, odnosno direktorot.

Diplomata se zaveruva so suv pe~at na Univerzitetot.

Na studiskite programi organizirani od dve ili pove}e visokoobrazovni ustanovi, zaedni~kata diploma ja potpi{uvaat ovlastenite lica na visokoobrazovnite ustanovi koi organiziraat studiska programa za steknuvawe zaedni~ka diploma i rektorot na Univerzitetot, dokolku poinaku ne e uredeno so me|useben dogovor koj, pokraj visokoobrazovnite ustanovi, go potpi{uva i rektorot.

Dodatokot na diplomata od stav 4 na ovoj ~len se potpi{uva od ovlastenite lica na visokoobrazovnite ustanovi koi organiziraat studiska programa za steknuvawe zaedni~ka diploma, dokolku poinaku ne e uredeno so me|useben dogovor.

Uverenieto i diplomata se javni ispravi.

Promocija

^len 78

Promocijata pretstavuva sve~eno vra~uvawe na diplomite za zavr{eni studii.

Rektorot, dekanot, odnosno direktorot na edinicata gi vra~uva diplomite od prvot i vtortot ciklus na studii.

DRUGI PRAVA NA STUDENTITE

Posebni povolnosti

^len 79

Studentite na site stepeni na visoko obrazovanie, koi se bez roditeli, slepi, gluvi, invalidi od prva i vtora grupa, majki so deca do {estgodina voznost i hospitaliziranite, imaat pravo na dopolnitelni ispitni rokovi.

Miruvawe na obvrskite na studentot

^len 80

Na studentot, po negovo barawe, mu miruvaat obvrskite:

1. za vreme na bremenost;
2. ako e so dete do 1 (edna) godina starost;
3. za vreme na bolest podolga od 1 (eden) semestar;
4. poradi semejni pri~ini:
  - izdr`uvawe na lica od potesnoto semejstvo;
  - bolest, pomo{ i nega na lica od potesnoto semejstvo;
  - elementarni nepogodi povrzani so `iveali{teto, odnosno prestojuvali{teto na studentot;

5. za vreme na me|unardna razmena na studentite vo traewe podolgo od 30 dena vo tekot na odr`uvaweto na nastavata, dokolku so navedenata razmena ne se steknuvaat EKTS krediti;
6. za vreme na podgotovka i nastapi na sportski nastani koga ima status na ~len na reprezentacijata na Republika Makedonija;
7. poradi nemo`nost za ispolnuvawe na finansiskite obvrski;
8. vo drugi slu~ai.

Za miruvawe na obvrskite od stavot 1 na ovoj ~len, studentot podnesuva pismeno barawe i dostavuva soodvetna dokumentacija.

Lica od potesno semejstvo vo smisla na stav 1, to~ka 4, alinei 1 i 2 od ovoj Pravilnik se roditelite, bra}ata i sestrite na studentot.

Dokolku za vreme na miruvaweto na obvrskite nastanat izmeni vo studiskata programa, studentot prodol`uva da studira na izmenetata studiska programa i e dol`en da gi ispolni obvrskite koi pretstavuvaat razlika pome|u dvete studiski programi.

Studentot e dol`en da go aktivira studiraweto vo rok od 15 dena po prestanokot na pri~inite za miruvawe.

Studentot koj gi stavlja studiiite vo miruvawe, a miruvaweto ne e prekinato do po~etokot na narednata u~ebna godina, dol`en e na po~etokot na u~ebnata godina i sekoja naredna u~ebna godina da go prodol`i miruvaweto.

Dokolku studentot ne postapi soglasno so stav 6 od ovoj ~len, se smeta deka gi prekinat studiiite.

Za vremetraeweto na miruvaweto na obvrskite, studentot ne se zadol`uva so finansiski obvrski dokolku gi ima izmireno zaostanatite finansiski obvrski.

Prodol`uvawe na prekinatite studii

^len 81

Se smeta deka studentot gi prekinat studiiite dokolku ne zapi{e semestar, zaklu~no do po~etokot na naredniot semestar, iako gi ispolnil uslovite.

Dokolku za vreme na prekinot na studiiite se izmeni studiskata programa, studentot e dol`en da gi islu{a, da gi ispolni i da gi polaga razlikite vo izmenetata studiska programa.

Za vremetraeweto na prekinot na studiiite, studentot ne pla}a {kolarina.

Studentot gi prodol`uva studiiite so pla}awe {kolarina dokolku prekinot trae 3 i pove}e posledovatelni semestri.

Premiin od edni na drugi studii

Premin na studiski programi na Univerzitetot

^len 82

Vo tekot na studiiite, studentot mo`e da premine od edna na druga studiska programa na edinicata kade {to e zapi{an, kako i na studiska programa na druga edinica, pod uslovi utvrdeni so studiskata programa na koja se preminuva, odnosno so pravilata za studirawe na edinicata.

Studentot ima pravo na preminuvawata od stav 1 na ovoj ~len i pri zapi{uvaweto vo prva u~ebna godina # do zatvoraweto na mati~nite knigi, dokolku na studiskata programa na koja preminuva ne e popolnet brojot.

Premin od drugi visokoobrazovni ustanovi

^len 83

Studenti od studiski programi od drugi visokoobrazovni ustanovi od zemjata i od stranstvo mo`at da preminat na studiski programi na edinicite na Univerzitetot, pod uslovi utvrdeni so studiskata programa na koja se preminuva, odnosno so pravilata za studirawe na edinicata, ako postoji sovpalawe na studiskite programi za steknuvawe na stru~niot, odnosno akademskiot naziv utvrden vo studiskata programa na koja se preminuva.

Na studentot koj bara preminuvawe mo`e da mu se utvrdat dopolnitelni obvrski za nadminuvawe na razlikite vo studiskite programi, odnosno da gi ispolni obvrskite po predmetite i da gi polo`i ispitite za da mo`e da prodol`i so studiiite.

Preminuvaweto mo`e da se dozvoli dokolku studentot na edinicata na Univerzitetot realizira najmalku 60 % od predvidenite krediti od studiskata programa. Vo sprotivno, dokolku studentot e soglasen, dol`en e da prezapi{e i ve}e priznaeni ili dopolnitelni predmeti.

Edinicata mo`e da utvrdi od koi predmeti kreditite ne mo`at da se prenesuvaat.

^len 84

Pokraj drugite uslovi, studentot koj saka da premine od edna na druga edinica/ studiska programa/visokoobrazovna ustanova treba da gi ispolnuva i slednive uslovi:

1. da gi ispolnuva uslovite za redovno zapi{uvawe vo nareden semestar na mati~niot fakultet;
2. da go znae makedonskiot jazik (za stranski dr`avjani), odnosno jazikot na koj se izveduva nastavata.

Zaedni~ki odredbi za premin

^len 85

Brojot na studenti koi mo`at da preminat go utvrduva Rektorskata Uprava vo Konkursot koj go objavuva za zapi{uvawe na studenti na prv i vtor ciklus na studii za sekoja u~ebna godina, vo zavisnost od normativite i standardite i popolnetosta na kapacitetite.

Studenti koi se stranski dr`avjani, kako i studenti dr`avjani na RM koi studiraat na stranski univerziteti, steknuvaat pravo na premin pod istite uslovi kako i makedonskite dr`avjani vrz osnova na posebnite kvoti za stranski dr`avjani.

^len 86

Ako pove}e kandidati gi ispolnuvaat uslovite za preminuvawe od utvrdeniot broj, prednost imaat kandidatite koi imaat ostvaren povisok prose~en uspeh na fakultetot, odnosno na univerzitetot od kade {to doa|aat.

^len 87

Preminuvaweto se vr{i vrz osnova na re{enie za priznavawe na ostvareni krediti so ekvivalencija na predmeti i krediti.

Re{enie za preminuvawe donesuva tri ~lena komisija za utvrduvawe na ispolnetosta na uslovite za preminuvaweto (Komisija za transfer).

Polo`enite ispiti so izvorniot naslov, ocenki i ostvareni krediti na mati~niot fakultet i priznaeni so re{enieto od stav 2 na ovoj ~len, se evidentiraat vo dosieto na studentot. Vo uverenieto za polo`eni ispiti se vnesuvaat nazivite na ekvivalentiranite predmeti i krediti od edinicata na koja preminat studentot.

Vo slu~aj na delumno priznavawe, studentot e dol`en da go zapi{e predmetot i da gi ostvari obvrskite za delot {to ne mu se priznava. Krajnata ocenka pretstavuva aritmeti~ka sredina od dvete ocenki i se zapi{uva brojot na krediti po toj predmet na edinicata na koja studentot preminuva.

^len 88

Studentot koj preminuva e dol`en da se zapi{e do zavr{uvawe na upisniot rok.

^len 89

Studentot koj preminuva gi prodol`uva studiite so pla}awe {kolarina.

Prestanok i obnovuvawe na statusot na student

^len 90

Na studentot mu prestanuva statusot na student vo slednive slu~ai:

1. ako diplomira, odnosno od momentot na podigawe na diplomata, {to se doka`uva so svoera~en potpis na studentot vo mati~nata kniga na diplomirani studenti na prv i vtor ciklus na studii;
2. ako ne gi zavr{i studiite vo rokot utvrden so zakon i pravilata za studirawe na edinicata;
3. ako se ispi{e;
4. ako e isklu~en;

5. vo drugi slu~ai utvrdeni so pravilata za studirawe na edinicata.

Statusot od stavot 1 na ovoj ~len mo`e da bide obnoven spored postapkata utvrdena so statutot na edinicata, osven ako statusot ne prestanal so trajno iskluvawe.

Tro{ocite za obnovuvawe na statusot gi podnesuva studentot.

Po obnovuvawe na statusot, studentot mo`e da gi prodol`i studiite po studiskata programa koja se primenuva.

Dokolku e izmeneta studiskata programa, studentot e dol`en da gi islu{a, da gi ispolni i da gi polaga razlikite vo studiskata programa.

Na studentot na koj mu e obnoven statusot, gi prodol`uva studiite soglasno so pravilata za studirawe na edinicata, a vo soglasnost so pravilata za studirawe na Univerzitetot.

Na studentot na koj mu e obnoven statusot, gi prodol`uva studiite so pla}awe {kolarina.

Paralelno studirawe

^len 91

Studentot mo`e da studira na dve studiski programi od prv i vtor ciklus studii istovremeno (paralelno studirawe), na edna ili pove}e visokoobrazovni ustanovi, dokolku e predvideno so studiskata programa i dokolku ne vlijae na ispolnuvaweto na obvrskite na studentot predvideni na dвете studiski programi.

Pravoto na paralelno studirawe studentot mo`e da go ostvari:

- pri zapi{uvawe vo prva godina, so toa {to podnesuva prijava za zapi{uvawe na dвете studiski programi;

- so zapi{uvawe vo nareden semester ili u~ebna godina.

Studentite od stav 1 na ovoj ~len se zapi{uvaat nadvor od kvotite, i toa najmnogu 10 na studiska programa.

Ednicata, odnosno edinicite na koi studentot studira i studentot potpi{uvaat dogovor so koj gi reguliraat me|usebnite prava i obvrski.

Studentot koj studira paralelno pla}a {kolarina na edinicata na koja se izjasnuva deka studira paralelno, odnosno na edinicata na koja se zapi{uva soglasno so stav 2, alineja 2 od ovoj ~len.

Studentot koj studira paralelno pla}a i participacija, odnosno {kolarina na edinicata na koja e zapi{an.

Ostvaruvawe i za{tita na pravata na studentite

^len 92

Za ostvaruvawe na pravata na studentot odlu~uva dekanot, odnosno direktorot na edinicata, osven za pra{awata za koi poinaku e utvrdeno so ovoj Pravilnik.

Baraweto za ostvaruvawe na nekoje svoje pravo studentot go podnesuva do dekanot, vo pismena forma, pridru`eno so soodvetna dokumentacija.

Dekanot odlu~uva vo rok od 30 dena od priemot na baraweto.

Dokolku dekanot ne odlu~i vo utvrdeniot rok, naredniot den po istekot na rokot, studentot ima pravo istoto barawe da go podnese do dekanatskata uprava, koja e dol`na da odlu~i na prvata naredna sednica od priemot na baraweto.

Protiv re{enieto na dekanot, koga odlu~ival dekanot, studentot ima pravo na `alba vo rok od 15 dena od priemot na re{enieto do dekanatskata uprava, koja e dol`na da odlu~i na prvata naredna sednica od priemot na baraweto.

Re{enieto na dekanatskata uprava e kone~no.

Vo ime i za smetka na studentot, barawata za ostvaruvawe na nekoje pravo mo`e da gi podnese i drugo lice koe podnesuva izjava deka nastapuva vo ime i za smetka na studentot.

Dekanot mo`e da go ovlasti prodekanot za nastava ili drugo lice da odlu~uva za pravata na studentite.

Vo slu~aj na otsustvo na dekanot, nego go zamenuva prodekanot za nastava za pra{awata vo vrska so ostvaruvaweto i za{titata na pravata na studentite.

^len 93

Barawata za izdavawe upravni i realni akti, soglasno so Zakonot za op{tata upravna postapka, odnosno barawata za ostvaruvawe za{tita na pravata i pravnite interesi na studentite podle`at na administrativna taksa soglasno so Zakonot za administrativnite taksi, osven barawata za izdavawe original-uverenija i original diplomi za zavr{eni studii, kako i za drugi dejstvija za koi ne se pla}a taksa soglasno so zakon.

Pravo na uvid vo ispitna dokumentacija i studentsko dosie

^len 94

Pravo na uvid vo ispitnata dokumentacija ima studentot.

Pravo na uvid vo studentskoto dosie ima studentot, negov roditel, staratel ili lice ovlasteno od niv.

Studentot pri zapi{uvaweto popolnuva izjava za pravoto na uvid na licata od stav 2 na ovoj ~len. Izjavata va`i vo tekot na celokupnoto studirawe.

Izdavawe potvrdi

^len 95

Za izdavanje potvrdi, baraweto se dostavuva do ovlasteno lice od studentskata slu`ba na MUS.

Potvrdite gi potpi{uva Generalniot Sekretar na MUS ili drugo ovlasteno lice i gi izdava ovlasteno lice od studentskata slu`ba na Univerzitetot.

Na~in na komunikacija

^len 96

Komunikacijata pome|u edinicata i studentot se vr{i vo materijalna ili elektronska forma.

Koga komunikacijata se vr{i vo materijalna forma, dostavata pome|u edinicata i studentot se vr{i preku arhivata na edinicata.

Koga komunikacijata se vr{i vo elektronska forma, dostavata pome|u edinicata i studentot se vr{i preku elektronskite sanda~iwa na edinicata i na studentot.

Katalog na uslugi

^len 97

Postapkata za ostvaruvawe na pravata na studentite e javno objavena na veb-stranicite na Univerzitetot i na edinicite.

Nadomestoci nadvor od predvidenata {kolarina

^len 98

Studentite {to se smesteni vo smestuva~kite kapaciteti so koi MUS ima sklu~eno Dogovori za smestuvawe, imaat obvraska samostojno da gi podmiruvaat tekovnite tro{oci za struja, voda, internet i sl.

Soglasno sklu~enite dogovori za smestuvawe, MUS ima obvraska vo sklop na {kolarinata da go pokrie iznosnot na osnovniot nadomest za smestuvawe.

PREODNI I ZAVR[NI ODREDBI

^len 99

Ovoj Pravilnik vleguva vo sila so denot na donesuvawe na istiot.

^len 100

Studentite zapi{ani do vleguvaweto vo sila na ovoj Pravilnik, prodol`uvaat da studiraat spored pravilata utvrdeni so studiskite programi i odredbite od ovoj Pravilnik dokolku se popovolni za niv.

Pretsedatel na Senat

Doc. d-r Nazmije Merko Zabzun